www.edcbmj.ir e-ISSN: 2345-5284

Education Strategies in Medical Sciences (ESMS)

Journal homepage: www.edcbmj.ir/en e-ISSN: 2345-5284

Baqiyatallah University of Medical Sciences

Investigating the Predictive Role of Belongingness on the Efficacy of Clinical Environment and Academic Achievement of Nursing Students of Rafsanjan in 2016

Parisa Shah Mohammadipour[1], Aazam Heydarzadeh *[2], Majid Kazemi [3]

[1] *Rafsanjan Nursing Midwifery Faculty, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran*
[2] *Geriatric Research Center, Faculty of Nursing & Midwifery, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran*
[3] *Department of Nursing, Rafsanjan Nursing Midwifery Faculty, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran*

**Corresponding author: Aazam Heydarzadeh, Geriatric Research Center, Faculty of Nursing & Midwifery, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran*
Email: heidarzadehaazam@yahoo.com

Article Info

Keywords: *Belongingness, Self-efficacy, Academic achievement, Student, Nursing.*

Abstract

Introduction: Clinical belongingness is very effective in improving the performance of medical students, while in Iran less attention is paid to it. One of the reasons for this is the lack of available resources. The aim of this study was to investigate the predictive role of belongingness on the efficacy of clinical environment and academic achievement of nursing students of Rafsanjan University of Medical Sciences in academic year 2016.

Methods: This is a descriptive-analytic cross-sectional study. The sample size was 110 people. Demographic information, appropriateness and clinical self-efficacy questionnaires were provided to students and collected after completion. The data were collected by SPSS software version 18 and analyzed by using central and distribution indices such as mean and standard deviation, and correlation coefficients and regression analysis.

Results: 100 nursing students of Rafsanjan University of Medical Sciences participated in the study. The mean age of the participants in the study was (23.44±2.68). 66% were girls, 79% were single. The mean and standard deviation of total score of attachment, clinical self-efficacy and academic achievement were (116.88±14.36), (69.46±10.44) (and 23.21±1.30) respectively.

The highest mean of belongingness was related to self-esteem scale (46.52±6.53) and the lowest mean score was related to the efficiency scale (30.10 ± 4.56) and in addition, the correlation between belongingness and academic achievement scores R(P).377 (0.089) and academic self-efficacy R(P).137 (0.173) were not significant.

Conclusion: Although there was no meaningful relationship between belongingness and clinical self-efficacy and academic achievement, there was a high sense of belongingness in nursing students toward clinical settings.

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-01-30]

مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
دوره ۱۴، شماره ۴، ۱۴۰۰
صفحات: ۱۷۲-۱۷۹

بررسی نقش پیش بینی کننده تعلق پذیری به محیط بالینی بر خودکارآمدی عملکرد بالینی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری رفسنجان در سال ۱۳۹۵

پریسا شاه محمدی پور[۱]، اعظم حیدرزاده[۲]*، مجید کاظمی[۳]

[۱] آموزش پرستاری کودکان، مربی عضو هیئت علمی، دانشکده پرستاری مامایی رفسنجان، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
[۲] مرکز تحقیقات سالمندی، دانشکده پرستاری – مامایی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
[۳] آموزش پرستاری، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری مامایی رفسنجان، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان،رفسنجان، ایران

*نویسنده مسوول: اعظم حیدرزاده ، مرکز تحقیقات سالمندی، دانشکده پرستاری – مامایی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران. ایمیل: heidarzadehaazam@yahoo.com

چکیده

مقدمه: تعلق پذیری به محیط بالین در بهبود عملکرد دانشجویان علوم پزشکی بسیار تاثیرگذار است؛ در حالی که در ایران کمتر به آن پرداخته شده است. یکی از دلایل آن می تواند در دسترس نبودن منابع اصلی دانست. این مطالعه با هدف بررسی نقش پیش بینی کننده تعلق پذیری به محیط بالینی بر خودکارآمدی عملکرد بالینی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری رفسنجان در سال ۱۳۹۵ انجام گرفت.

روش‌ها: این پژوهش مطالعه ای مقطعی از نوع توصیفی تحلیلی است. نمونه پژوهش معادل حجم جامعه ۱۱۰ نفر درنظر گرفته شد. پرسشنامه های اطلاعات دموگرافیک، تعلق پذیری و خودکارآمدی بالینی در اختیار دانشجویان قراره داده شد و پس از تکمیل جمع آوری شد. اطلاعات پس از جمع آوری وارد نرم افزار SPSS نسخه ۱۸ می شود و با استفاده از شاخص های مرکزی و پراکندگی مانند میانگین و انحراف معیار و ضرایب همبستگی و آنالیز رگرسیون تجزیه تحلیل شد.

یافته‌ها: ۱۰۰نفر از دانشجویان پرستاری رفسنجان در مطالعه شرکت کردند. میانگین سنی شرکت کنندگان در مطالعه (۲/۶۸ ± ۲۳/۴۴) بوده است. ۶۶ درصد را دختران که ۷۹ درصد مجرد بودند. میانگین و انحراف معیار نمره کلی تعلق پذیری، خودکارآمدی بالینی و پیشرفت تحصیلی به ترتیب (۱۴/۳۶ ± ۱۱۶/۸۵)، (۱۰/۴۴ ± ۶۹/۴۶) و (۱/ ۳۰ ± ۱۶/۲۳) بوده است.

بیشترین میانگین ابعاد تعلق مربوط به مقیاس عزت نفس بود (۶/۵۷ ± ۴۶/۵۲) و کمترین میانگین مربوط به مقیاس کارآیی (۴/۵۶ ± ۳۰/۱۰) بود و علاوه بر این نمره تعلق پذیری با نمرات پیشرفت تحصیلی (۰/۳۷۷) R(P)۰/۰۸۹ و خودکارآمدی تحصیلی (۰/۱۷۳) R(P) ۰/۱۳۷ارتباط معناداری وجود نداشت .

نتیجه‌گیری: اگرچه در نتایج هیچ ارتباط معنا داری بین تعلق پذیری و خودکارآمدی بالینی و پیشرفت تحصیلی یافت نشد اما حس تعلق پذیری بالایی در دانشجویان پرستاری نسبت به محیط بالین وجود داشت.

واژگان کلیدی: مدیریت، ارزش¬های سازمانی، آموزش و پرورش

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-01-30]

مقدمه

آموزش پرستاری بخشی از نظام آموزش عالی است که با حیات انسان ها سروکار دارد و توجه به جنبه های کمی و کیفی آن از اهمیت ویژه ای برخوردار است (۱). از طرفی آموزش بالینی بخش مهمی از آموزش پرستاری به حساب آمده و حدود نیمی از زمان آموزش دانشکده های پرستاری و مامایی را به خود اختصاص می دهد. در واقع، می توان آموزش بالینی را مجموعه ای از فعالیت های تسهیل کننده یادگیری بالینی با هدف ایجاد تغییرات قابل اندازه گیری در دانشجو دانست (۲). همچنین هر تجربه بالینی فقط یادگیری صرف یک دانش یا مهارت عملی خاص نیست، بلکه اطمینان دانشجو به قابلیت های حرفه ای خود را افزایش می دهد و هدف اصلی آن، رساندن دانشجویان به بالاترین سطح یادگیری، یعنی شایستگی حرفه ای است (۳). پرستاری، حرفه ای کاربردی است. بنابراین آموزش بالینی اساس برنامه آموزش را تشکیل می دهد و سبب می شود که دانشجو آگاهی های نظری را برای مراقبت از مددجو به کار گیرد به عبارت دیگر آموزش بالینی فرصتی را برای دانشجو فراهم می سازد تا دانش نظری را به مهارت های ذهنی، روانی، حرکتی ضروری جهت مراقبت از بیمار، تبدیل کند (۱). آموزش موثر منجر به ایجاد حس خودکارآمدی بالینی و عزت نفس در دانشجویان پرستاری می گردد (۴) و به طور کلی خودکارآمدی نقش مهم و موثری در شکل گیری رفتار حرفه ای در دانشجویان به طور مستقل دارد (۵).

یکی از نظریه هایی که می توان از آن برای سنجش درجه اطمینان در انجام مهارتهای بالینی دانشجویان مورد استفاده قرار داد، نظریه خودکارآمدی بندورا است (۳). خودکارآمدی، سازه اصلی تئوری اجتماعی و شناختی بندورا می باشد و به برداشت افراد از توانایی های خود برای انجام کار و فعالیت اشاره دارد. بر این اساس، افراد تمایل دارند که به فعالیت هایی بپردازند که در انجام آن ها احساس اطمینان کنند و اگر افراد در مورد انجام یک فعالیت احساس عدم توانایی کنند، به طور معمول از انجام آن اجتناب می نمایند. باورهای خودکارآمدی بر میزان صرف انرژی برای انجام فعالیت ها و میزان مقاومت در برابر موانع اثرات مستقیم دارد (۶).خودکارآمدی با انتخاب فعالیت ها، تلاش صرف شده، استقامت در انجام تکالیف و عملکرد موثر فراگیران ارتباط دارد. دانشجویان دارای باورهای مثبت در مورد توانایی های خود، عملکرد تحصیلی بهتری داشتند و بر عکس دانشجویانی که در مورد توانایی های خود قضاوت منفی داشتند و به عبارتی از خودکارآمدی پایینی برخوردارند، انگیزه و عملکرد ضعیفی در امور تحصیلی داشتند (۷, ۸). از طرفی سطوح بالای خودکارآمدی، منجر به میانگین نمرات بالاتر و پایداری برای تکمیل تکالیف می شود. دانشجویان با کارآمدی تحصیلی بالا، عملکرد و سازگاری تحصیلی بهتری نیز دارند. از سوی دیگر، کارآمدی تحصیلی، به دانشجویان در موقعیت های استرس زا کمک می کند. دانشجویان با خودکارآمدی بالاتر، مشکلات سازگار ی و اضطراب کمتری دارند و قادر به مواجهه مؤثرتر با استرس زاها ی تحصیلی هستند (۹).

به نظر می رسد که خودکارآمدی موضوع مهمی برای یادگیری موثر، توسعه حرفه ای و رفتار به طور مستقل است(۱۰)، Shellman و همکاران نشان دادند دانشجویان پرستاری که خودکارآمدی بالاتری داشته اند، در ارائه مراقبت به بیماران سالمند موفق تر بوده اند (۱۱) علاوه بر این نتایج مطالعه Deanerly نیز نشان داد دانشجویان ارشد پرستاری خودکارآمدی بالاتری در ارائه مراقبت از بیماران حال دارند (۱۰). این دو مطالعه منعکس اهمیت خودکارآمدی در ارائه پرستاری رفتارهای مراقبتی دانشجویان پرستاری است. بنابراین شناسایی عوامل موثر در خودکارآمدی بالینی دانشجویان پرستاری از اهمیت ویژه ای برخوردار است این در حالی است که پژوهش های انجام شده در زمینه آموزش بالینی پرستاری ، بیشتر به مسائل محیطی و ارتباطی مطرح در محیط های بالینی، از جمله فقدان تسهیلات و امکانات آموزشی مناسب، عدم هماهنگی و احترام از سوی کارکنان بیمارستان، عدم توجیه کافی کارکنان در مورد جایگاه دانشجوی پرستاری در بالین پرداخته اند و به یادگیرنده به عنوان عنصری کارآمد و فعال توجه کافی نشده است (۳).

برخی از مطالعات عوامل موثر بر خودکارآمدی بالینی در دانشجویان پرستاری را بررسی کرده اند. برای نمونه رمضانی بدر و همکاران بیان کردند محیط بالینی، قابلیت مربی و عوامل فردی می تواند نقش مهمی در ایجاد خودکارآمدی داشته باشد (۱۲). یکی از مواردی که در محیط های بالینی می توان به آن توجه داشت تعلق پذیری دانشجویان به محیط بالینی است که کمتر در مطالعات به این مطلب پرداخته شده است. نیاز به تعلق و تعلق پذیری کما بیش در همه انسان ها و همه فرهنگ ها یافت می شود (۱۳) و منجر به بسیاری از تحرکات، فعالیت و تفکرات انسان می شود که در مقابل به نوبه ی خود می تواند منجر به محرومیت اجتماعی نیز شود و افراد سعی می کنند که از طریق تعامل با دیگران به این حس دست یابند. در واقع افرادی که در برقراری ارتباط با دیگران موفق نیستند برای انطباق با محیط، با استرس و مشکلات زیادی روبرو می شود (۱۴) از طرفی ارضاء این نیازهای روانی پایه، از جانب محیط اجتماعی، موجب رشد و پیشرفت انسان ها می شود. در محیط کاری، افرادی که نیازهای آنها به خوبی ارضاء شده است، رفتارهای دوستانه و پسندیده ای را از خود نشان می دهند در حالی که افراد، با عدم ارضا نیازها، دست به رفتارهای مخرب می زنند (۱۵). مازلو در چهارچوب کاری اولیه خود" تعلق پذیری "را به عنوان نیاز انسان به مورد پذیرش، احترام و قدردانی واقع شدن توسط گروهی از افراد

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-01-30]

تعریف کرده است (۱۳)، علاوه بر این تعلق پذیری به عنوان احساس مشترک اجتماعی است که امنیت یا ارتباط را فراهم می آورد، تعریف می شود. بطور کلی افراد جامعه در تلاش برای پذیرفته شدن توسط دیگران هستند. از نظر جامعه شناسی، تعلق عضویت در گروه هاست. این تعریف بر ابعاد رفتاری مفهوم حس تعلق از قبیل مشارکت و درگیری فرد در گروه دلالت دارد. این ارجاعات رفتاری نیز نشانه های فیزیکی تعلق است و از نظر معنوی تعلق رابطه احساسی و متافیزیکی خاصی را به یک فرد یا مکان نشان می دهد (۱۴).

با توجه به این که حس تعلق پذیری زمینه ساز تصمیم گیری های فردی درباره تنظیم ارتباط با محیط یا امر خاصی است و زمینه همکاری و مشارکت در تحولات اجتماعی را فراهم می آورد (۱۴) از طرفی یکی از گروه های مهم در هر کشور دانشجویان هستند که نقش مهمی در ساختن آینده و تعلیم و تربیت و تعالی کشورها ایفا می کنند (۱۶). بسیاری از پژوهشگران حوزه آموزش بر این باورند که یکی از مهم ترین نیازهای کلیه دانشجویان جهت عملکرد صحیح در محیط های یادگیری، نیاز به تعلق می باشد و تا زمانی که نیاز اساسی دانشجویان به امنیت و تعلق برآورده نشود، نیازهای سطوح بالاتر دارای اهمیت کم تری هستند و فرصت توجه به نیازهای بالاتر وجود نخواهد داشت. بر اساس شواهد موجود، حس تعلق پذیری در محیط های آموزشی با یادگیری، انگیزش، موفقیت تحصیلی، ابقا دانشجویان و ، کسب هویت اجتماعی و به طور کلی با سلامت ذهنی آنها رابطه مستقیمی دارد و در مقالات متعددی از تعلق پذیری به عنوان یک مفهوم اساسی بهداشت روانی یاد شده است (۱۳). از دیگرپیامدهای مثبت تعلق پذیری که شواهد متعددی و از جمله شواهد پرستاری از آن حمایت می کنند می توان به تجارب، مثبت محل کارآموزی، عزت نفس بالا(17) و انعطاف پذیری، افزایش یادگیری خودتنظیمی و افزایش خود کارآمدی اشاره نمود. یافته های مطالعه Relly و همکاران در سال ۲۰۰۹ نشان داد ارتباط معکوس و معناداری بین استرس درک شده و تعلق پذیری وجود داشته است به طوری که با کاهش حس تعلق پذیری استرس بیشتری توسط دانشجویان گزارش شده است (۱۸). نتایج مطالعه Nowicki در سال ۲۰۰۸ نشان داد بین انعطاف پذیری با احساس تعلق پذیری، حمایت اجتماعی و خودکارآمدی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد (۱۹). همچنین Shal و همکاران در سال۲۰۱۱ در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که بین دلبستگی ایمن و احساس غربت ، و خودکارآمدی عمومی و احساس غربت ارتباط معناداری وجود داشته است (۲۰).

با توجه به پیشینه و مبانی نظری تحقیق مشخص شد که تعلق پذیری به محیط بالین در بهبود عملکرد دانشجویان علوم پزشکی بسیار تاثیرگذار است؛ این در حالی است که در ایران کمتر به آن پرداخته شده است که یکی از دلایل آن می تواند در دسترس نبودن منابع اصلی و مرجع در این زمینه دانست. بنابراین این مطالعه با هدف بررسی نقش پیش بینی کننده تعلق پذیری به محیط بالینی بر خودکارآمدی عملکرد بالینی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری رفسنجان در سال ۱۳۹۵ انجام گرفت تا با شناسایی عوامل موثر تعلق پذیری در بهبود عملکرد و یادگیری دانشجویان گام موثری برداشت.

روش ها

این پژوهش مطالعه ای مقطعی از نوع توصیفی تحلیلی است که با هدف تعیین نقش پیش بینی کننده تعلق پذیری بر خودکارآمدی عملکرد بالینی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری مامایی رفسنجان در سال ۱۳۹۵ انجام شد. جامعه این مطالعه را کلیه دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری رفسنجان که در مجموع ۱۱۰ نفر بودند، تشکیل داده که نمونه پژوهش معادل حجم جامعه ۱۱۰نفر درنظر گرفته شد. دانشجویان پرستاری که حداقل یک ترم حضور در بالین را تجربه کرده اند به مطالعه دعوت شدند و پس از کسب رضایت پرسشنامه های مربوطه در بالین، محیط دانشکده و خوابگاه در اختیار دانشجویان قراره داده و پس از تکمیل جمع آوری شد. در این مطالعه به منظور دستیابی به اهداف پژوهش از پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک، تعلق پذیری بالینی و خودکارآمدی بالینی استفاده شد.

پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک: این پرسشنامه حاوی سوالاتی از قبیل سن، جنس، وضعیت تاهل، رشته تحصیلی، معدل ترم قبل و ... می باشد.

پرسشنامه تعلق پذیری: مقیاس تجربه تعلق پذیری محیط بالینی لوت جونز و همکاران دارای ۳۴ گویه و سه خرده مقیاس عزت نفس،پیوستگی وکارآمدی در طیف لیکرت ۵ نقطه ای است (۱= هرگز، ۲= بندرت، ۳= گاهی اوقات، ۴= اغلب و ۵= همیشه). حداقل و حداکثر نمرات ۳۴ و ۱۷۰ و نمره بالاتر از این پرسشنامه بیانگر میزان تعلق‌پذیری بیشتر پاسخگو به محیط بالینی است. که مطابق راهنمای وایلد و همکاران مورد ترجمه و انطباق فرهنگی قرار گرفت. پس از تهیه پرسشنامه نهایی به منظور بررسی پایایی، ثبات ابزار با کمک آزمون – باز آزمون، به فاصله دو هفته و با تکمیل پرسشنامه توسط ۲۵ نفر دانشجوی پرستاری و روش همسانی درونی به شیوه ی آلفای کرونباخ مورد بررسی قرار گرفت. میزان پایایی ابزار با روش تکرار پذیری آزمون – باز آزمون r= 0/70 بدست آمد. مقدارآلفای کرونباخ برای کل ابزار ۰/۹۰ و برای خرده مقیاس های عزت نفس ۰/۸۸، پیوستگی ۰/۷۵ و کارآمدی ۰/۸۴ بوده است (۲۱).

پرسشنامه خودکارآمدی بالینی پرستاری: پرسشنامه خودکارآمدی بالینی پرستاری که در پژوهش Lewis در سال ۲۰۱۱ استفاده گردیده است (۲۲). از آنجایی که این ابزار برای

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-01-30]

اولین بار در ایران مورد استفاده قرار گرفت، ابتدا نسخه اصلی پرسشنامه با استفاده از روش استاندارد Backward-Forward توسط سه نفر از اساتید مسلط به زبان انگلیسی، به صورت جداگانه از زبان انگلیسی به فارسی ترجمه گردید، سپس نسخه فارسی تهیه شده توسط اساتید پرستاری مورد بازبینی قرار گرفت. روایی ابزار با نظرخواهی از ۱۰ نفر از افراد متخصص (پرستار بالینی کارشناس ارشد، هیأت علمی دانشگاه) مورد ارزیابی قرار گرفت و روایی آن مورد تأیید قرار گرفت که با توجه به شرایط بخش های بیمارستان های وابسته به دانشگاه های علوم پزشکی رفسنجان دو گزینه ۱۴ و ۱۹ حذف شد و ابزار با ۲۸ گویه مورد استفاده قرار گرفت. برای انجام پایایی، پرسشنامه ابتدا در اختیار ۲۰ نفر از دانشجویان مورد مطالعه قرار گرفت و ضریب پایایی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۳ برآورد گردید. ۲۸ گویه ی این ابزار در مقیاس پاسخ در طیف ۱۰ گزینه ای قرار دارد. در این مقیاس شماره ۱ و ۲ بیانگر عدم توانایی فرد برای انجام مهارت نامبرده، اعداد ۳ تا ۸ بیانگر تاحدودی اطمینان و اعداد ۹ و ۱۰ نشانه اطمینان کامل از انجام مهارت ذکر شده می‌باشد. حداکثر و حداقل نمرات این ابزار ۲۸۰ و ۲۸ می باشد و نمره بالاتر از این مقیاس نشانه خودکارآمدی بیشتر است.

اطلاعات پس از جمع آوری وارد نرم افزار SPSS با نسخه ۱۸ می شود و سپس با استفاده از شاخص های مرکزی و پراکندگی مانند میانگین و انحراف معیار و ضرایب همبستگی و آنالیز رگرسیون استفاده شد.

نتایج

در مجموع ۱۰۰نفر از دانشجویان پرستاری رفسنجان در مطالعه شرکت کردند. میانگین سنی شرکت کنندگان در مطالعه (۲/۶۸) 44/23 □ بوده است. ۶۶ درصد را دختران که ۷۹ درصد مجرد بودند (جدول ۱).

میانگین و انحراف معیار نمره کلی تعلق پذیری (۱۴/۳۶ ± ۱۱۶/۸۵) بوده است، همچنین میانگین و انحراف معیار نمره کلی بیشترین میانگین ابعاد تعلق مربوط به مقیاس عزت نفس بود (۶/۵۷ ± ۴۶/۵۲) و و کمترین میانگین مربوط به مقیاس کارآیی (۴/۵۶ ± ۳۰/۱۰) بود. خودکارآمدی و پیشرفت تحصیلی به ترتیب (۱۰/۴۴ ± ۶۹/۴۶) و(۱/۳۰ ± ۱۶/۲۳) بوده است (جدول ۲).

جدول۱. توزیع خصوصیات دموگرافیک دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال ۱۳۹۵

متغیر	میانگین ± انحراف معیار
سن	۲۳/۴۴ ± ۲/۶۸
میانگین معدل ترم های قبل	۱/۳۰ ± ۱۶/۲۳
	فراوانی (درصد)
جنس	
مونث	۶۶(۶۶)
مذکر	۳۴(۳۴)
وضعیت تأهل	
مجرد	۷۹(۷۹)
متأهل	۲۱(۲۱)
ترم تحصیلی	
۲	۲۲(۲۲)
۳	۱۹(۱۹)
۴	۵(۵)
۵	۷(۷)
۶	۲۱(۲۱)
۷	۱۱(۱۱)
۸	۱۵(۱۵)
بخش کارآموزی	
اطفال و نوزادان	۲۰(۲۰)
داخلی	۴۶(۴۶)
جراحی	۲۷(۲۷)
مراقبت های ویژه	۷(۷)
سابقه کار بالینی دانشجویی در بخش	
بله	۸۷(۸۷)
خیر	۱۳
وضعیت بومی*	
بومی	۶۱(۶۱)
غیر بومی	۳۹(۳۹)
میزان علاقه به رشته پرستاری	
بله	۸۶(۸۶)
خیر	۱۴(۱۴)

جدول۲. میانگین و انحراف معیار تعلق پذیری و زیر مقیاس های آن، خودکارآمدی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری رفسنجان در سال ۱۳۹۵

متغیرها		میانگین ± انحراف معیار
خرده مقیاس های تعلق پذیری	خرده مقیاس عزت نفس	۴۶/۵۲ ۶±/۵۷
	خرده مقیاس پیوستگی	۵/۲±۳۰/۴۱
	خرده مقیاس کارآیی	۳۰/۴±۱۰/۵۶
نمره کل تعلق پذیری		۱۱۶/۱۴±۸۵/۳۶
خودکارآمدی تحصیلی		۶۹/۴۶ ۱۰±/۴۴
پیشرفت تحصیلی		۱۶/۱±۲۳/۳۰

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-01-30]

با توجه به نتایج تحلیل داده‌ها نمره تعلق پذیری با نمرات پیشرفت تحصیلی (۰/۳۷۷) ۰/۰۸۹ R(P) و خودکارآمدی تحصیلی(۳ ۰/۱۷) ۰/۱۳۷ R(P) ارتباط معناداری وجود نداشته است.درحالی که نمره تعلق پذیری با خرده مقیاس های تعلق پذیری ارتباط معناداری داشته استعلاوه بر این بین نمره خرده مقیاس کارآیی با پیشرفت تحصیلی ارتباط منفی وجود داشته است (۰/۳۰۶) ۰/۱۰۳ – R(P) به طوری که با افزایش کارایی میزان پیشرفت تحصیلی کاهش پیدا کرده است(جدول ۳)

جدول ۳. ارتباط میان تعلق پذیری بالینی با پیشرفت و خودکارآمدی تحصیلی در دانشجویان پرستاری رفسنجان در سال ۱۳۹۵

متغیر	پیشرفت تحصیلی R(P)	خودکارآمدی عملکرد بالین R(P)
تعلق پذیری بالینی	۰/۰۸۹(۰/۳۷۷)	۰/۱۳۷(۰/۱۷۳)
خرده مقیاس عزت نفس	۰/۰۳۹(۰/۷۰)	۰/۰۸(۰/۴۳)
خرده مقیاس پیوستگی	۰/۲۹(۰/۰۱)	۰/۲۴(۰/۰۱۴)
خرده مقیاس کارآیی	۰/۱۰۳(۰/۳۰۶)	۰/۰۶۹(۰/۴۹۵)

بحث

تعلق پذیری به عنوان پیش نیاز یادگیری بالینی با موفقیت دانشگاهی ، ابقا ، عزت نفس ، یادگیری خود تنظیمی و خود کارآمدی دانشجویان در ارتباط است. با توجه به نتایج تحلیل داده¬ها نمره تعلق پذیری با خودکارآمدی تحصیلی ارتباط معناداری نداشته است. نتایج مطالعه Jordan و Sorby نشان داده است که بین احساس تعلق و خودکارآمدی ارتباط مثبت و معناداری وجود داشته است، همچنین با مداخله مؤثر می¬توان باعث افزایش احساس تعلق و خودکارآمدی گردید (۲۳)، علاوه بر این نتایج مطالعه Kim و Park (۲۰۱۱)، Levett-Jones و همکاران (۲۰۰۹) و Kennedy و Tuckman (۲۰۱۰) یکی از پیامدهای مثبت تعلق پذیری در محیط بالینی را افزایش خودکارآمدی گزارش کرده اند که نتایج مطالعه فوق با ما همخوانی نداشت (۲۴-۲۶)، علاوه براین نتایج مطالعه حاضر هیچ ارتباط معناداری بین پیشرفت تحصیلی و تعلق پذیری بالینی وجود نداشته است این در حالی است که اکثر مطالعات برای نمونه Levett-Jones و lathlean (۲۰۰۸)، Kim (۲۰۱۰) و Metsälä و همکاران (۲۰۱۲) نشاندهنده ارتباط معنادار بین تعلق پذیری با پیشرفت تحصیلی هستند(۲۷-۲۹). احتمالا دلیل این تفاوت به این موضوع برگردد که مطالعات نامبرده به طور غیر مستقیم به بررسی فاکتورهای تاثیرگذار بر میزان تعلق پذیری پرداخته اند حال آنکه در پژوهش حاضر نقش پیش بینی کننده خودکارآمدی بالینی به عنوان یکی از فاکتورهای تاثیرگذار بر تعلق پذیری بالینی مدنظر قرار گرفته است از طرفی جامعه پژوهش در مطالعات یاد شده از نظر تنوع فرهنگی، محیط های بالینی، نوع شرکت کننده در مطالعه و همچنین نوع ابزار به کار رفته برای سنجش خودکارآمدی بالینی با پژوهش حاضر متفاوت است و در پژوهش های مطرح شده بیشتر به بحث روی خودکارآمدی صرف یا خودکارآمدی تحصیلی تمرکز داشته اند نه خودکارآمدی بالینی.

نتایج مطالعه حاضر همچنین نشان داد میانگین (انحراف معیار) نمره کلی تعلق پذیری بالینی در دانشجویان پرستاری (۱۴/۳۶ ± ۱۱۶/۸۵) بوده است که نشان دهنده تعلق پذیری بالایی نسبت به محیط بالینی می باشددر همین راستا اکثر مطالعات تعلق پذیری بالینی را بالا گزارش کرده اند(۱۳،۲۳،۲۴) که با پژوهش حاضر همخوانی دارد. علاوه بر این نتایج مطالعه McKenna و همکاران (۲۰۱۲) نشان داد که دانشجویان احساس تعلق در بالین را تجربه کرده اند و میزان تعلق پذیری گزارش شده در این دانشجویان میزان بالایی بوده است (۳۰). احتمالاً تعلق‌پذیری بالینی بالای دانشجویان موردمطالعه و نتایج مشابه با مطالعات موجود می‌تواندبه دلیل تعامل مناسب با پرستاران به عنوان همکاران آینده خود و ایجاد ارتباطات حرفه‌ای و دوستانه با آنان و ایجاد آشنایی بیشتر از این طریق با محیط های بالینی باشد؛ و همچنین آموزش مناسب در زمینه برقراری ارتباط با همکاران و مشاهده‌ی نحوه تعامل مناسب اساتید با همکاران بالینی باشد. این در حالی است نتایج مطالعه دبیری فر و همکاران در سال ۱۳۹۵ میزان تعلق پذیری در دانشجویان پرستاری را متوسط گزارش کرده اند(۳۱)؛ از طرفی قربانیان و کاظمی (۲۰۱۴) در دانشگاه علوم پزشکی تبریز نشان داد که دانشجویان تحت مطالعه آنها از تعلق‌پذیری بالینی بالایی برخوردار نبوده اند(۲۶) که با مطالعه حاضر در تعارض است. از آن جایی که تعلق پذیری تجربه ای هم فردی و هم وابسته به زمینه است و روابط بین فردی دانشجویان با پرستاران بخش، به عنوان مهمترین عامل تأثیر گذار بر حس تعلق پذیری دانشجویان می-باشد و به علاوه حس تعلق پذیری افراد بر اساس شواهد تحقیقاتی تحت تأثیر عوامل مختلف فردی، بین فردی، زمین های و سازمانی است(۳۲)

همچنین میانگین و انحراف معیار نمره کلی بیشترین میانگین ابعاد تعلق مربوط به مقیاس عزت نفس (۶/۵۷ ± ۴۶/۵۲) و کمترین میانگین مربوط به مقیاس کارآیی (۴/۵۶ ± ۳۰/۱۰) اختصاص داشته است که با یافته های با مطالعه دبیری فر(۱۳۹۵، JungوKim (۲۰۱۲) و Levett-Jouhns (۲۰۰۸) در تعارض است و در این مطالعات بالاترین میانگین نمره به مقیاس کارآمدی اختصاص داشته است احتمالا تفاوت این نتایج را می توان به مواردی از جمله جامعه متفاوت، تنوع فرهنگی، محیط های بالینی متفاوت نسبت داد(۲۷, ۳۱, ۳۳).

همچنین میانگین و انحراف معیار نمره کلی خودکارآمدی تحصیلی (۱۰/۴۴ ± ۶۹/۴۶)که نشان دهنده خودکارآمدی بالا دانشجویان پرستاری بوده است در همین راستا نتایج مطالعات سلیمی و همکاران در سال ۱۳۹۶ (۳۴) ، Cox و همکاران در سال ۲۰۱۶ (۳۵) نشان دهنده نمره بالای خودکارآمدی بالینی بوده

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-01-30]

است احتمالا این نتایج اینطور توجیح کرد که خودکارآمدی واسطه ی بین دانش و رفتار و با شایستگی حرف های نیز در ارتباط است و حس قوی خودکارآمدی به تلاش و پشتکار برای کسب موفقیت منجر می شود از طرفی تعداد ساعات عملی کار در مرکز مهارت های بالینی نیز می تواند خودکارآمدی بالینی دانشجویان را نیز تحت تاثیر بگذارد.

نتیجه گیری

نتایج مطالعه حاکی از عدم ارتباط معنا دار تعلق پذیری با خودکارآمدی و پیشرفت تحصیلی می‌باشد که میتوان حس تعلق به محیط بالینی می‌تواند بر عملکرد مؤثر پرستاران و پرورش پرستار حرفه ای با صلاحیت تأثیر داشته باشد همچنین زمانی که دانشجو حس کند به محیطی تعلق دارد و برای وی ارزش قائل می شوند، قضاوت بهتری نسبت به عملکرد خود خواهد داشت. داشتن ارتباط مناسب مدرسین و پرسنل مراکز آموزش بالینی و برنامه ریزی صحیح می تواند حس تعلق به محیط بالینی را در دانشجویان افزایش دهد و در نتیجه می تواند بر یادگیری و ادامه کار و حتی ادامه تحصیل در این رشته را نیز تاثیر گذار باشد.

ملاحظات اخلاقی

جهت تائید رعایت اصول اخلاقی در این مطالعه از کمیته اخلاق معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان قبل از شروع مطالعه کد اخلاق اخذ شد (IR.RUMS.REC.1395.92) و به شرکت کنندگان در مطالعه اطلاع داده شد که در صورت تمایل در مطالعه شرکت کنند و رضایت آگاهانه از تمامی شرکت کنندگان در مطالعه اخذ گردید.

تقدیر و تشکر

بدینوسیله مراتب سپاس و قدردانی خود را از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان و کلیه ی دانشجویان پرستاری شرکت کننده در این پژوهش که صمیمانه همکاری نمودند، اعلام می داریم.

تضاد منافع

هیچ تعارض در منافع گزارش نشده است.

منابع

1. Vahabi S, Ebadi A, Rahmani R, Tavallaei A, Khatouni A, Tadrisi S, Et Al. Comparison Of The Status Of Clinical Education In The Views Of Nursing Educators And Students. Education Strategies In Medical Sciences. 2011;3(4):179-82.
2. Pourghane P. NURSING STUDENTS'EXPERIENCES OF CLINICAL TEACHING: A QUALITATIVE STUDY. 2013.
3. F. Cheraghi PD, P. Hassani PD, H. Riazi MS. Correlation Study Of Nursing Students' Self-Efficacy With Clinical Performance. Scientific Journal Of Hamadan Nursing & Midwifery Faculty-۳۵:(۱)۱۹;۲۰۱۱ . .٤٥
4. Lim J, Downie J, Nathan P. Nursing Students' Self-Efficacy In Providing Transcultural Care. Nurse Education Today. 2004;24(6):428-34.
5. Abdal M, Alavi NM, Adib-Hajbaghery M. Clinical Self-Efficacy In Senior Nursing Students: A Mixed-Methods Study. Nursing And Midwifery Studies. 2015;4.(۳)
6. Roohi G, Asayesh H, Bathai S, Shouri Bidgoli A, Badeleh M, Rahmani H. The Relationship Between Self-Efficacy And Academic Motivation Among Students Of Medical Sciences. The Journal Of Medical Education And Development. 2013;8(1):45-51.
7. Zeinalipour H, Zarei E, Zandinia Z. Students' General And Academic Self-Efficacy And Its Relation With Students' Academic Performance. Educational Psychology Research Journal. 2009;1(9):14-28.
8. Zimmerman BJ .Self-Efficacy: An Essential Motive To Learn. Contemporary Educational Psychology. 2000;25(1):82-91.
9. Moradian J, Alipour S, Yailagh MS. The Causal Relationship Between Parenting Styles And Academic Performance Mediated By The Role Of Academic Self-Efficacy And Achievement Motivation In The Students (Text In Persian). Family Psychology. 2014;1(1):63-74.
10. Dearnley CA, Meddings FS. Student Self-Assessment And Its Impact On Learning – A Pilot Study. Nurse Education Today. 2007;27(4):333-40.
11. Shellman J. The Effects Of A Reminiscence Education Program On Baccalaureate Nursing Students' Cultural Self-Efficacy In Caring For Elders. Nurse Education Today. 2007;27(1):43-51.
12. Haghani F, Asgari F, Zare S, MHJOOB Moadab H. Correlation Between Self-Efficacy And Clinical Performance Of The Internship Nursing Students. Research In Medical Education. 2013;5(1):22-30.
13. Hasanvand S, Ashktorab T, Seyedfatemi N. Conformity With Clinical Setting Among Nursing Students As A Way To Achieve Belongingness: A Qualitative Study. Iranian Journal Of Medical Education. 2014;14(3):216-31.
14. Mobaraki M, Salihi S. The Quality Of Urban Services, Citizenship Commitment And Sense Of Social Belonging. Social Welfare. 2014;13(50):275-315.
15. Kharazmi A, Kareshki H, Moshki M .The Role Of Satisfying Basic Psychological Needs And Cognitive Beliefs In The Intrinsic Motivation Of E-Learning Students. Magazine Of E-Learning Distribution In Academy (MEDIA). 2014;4(4):9-17.
16. POORBAKHTYAR H, GOLMOHAMMADIAN M. THE EFFECTIVENESS OF GROUP COUNSELING BASED ON RATIONAL EMOTIVE BEHAVIOR THERAPY ON SELF-CONCEPT AND SCHOOL DROP OF GIRL STUDENTS. 2010.
17. Gailliot MT, Baumeister RF. Self-Esteem, Belongingness, And Worldview Validation: Does Belongingness Exert A Unique Influence Upon Self-Esteem? Journal Of Research In Personality. 2007;41(2):327-45.
18. Reilly JER, Fitzpatrick JJ. Perceived Stress And Sense Of Belonging In Doctor Of Nursing Practice Students. Journal Of Professional Nursing. 2009;25(2):81-6.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-01-30]

19. Nowicki A. Self-Efficacy ,Sense Of Belonging And Social Support As Predictors Of Resilience In Adolescents. 2008.
20. Shal RS, Abdekhodaee MS, Kafi Masoleh SM, Salehi I. Survey The Relationship Between Attachment Style And General Self Efficacy With Homesickness Among College Students. Procedia-Social And Behavioral Sciences. 2011;30:538-41.
21. Hassanvand S, Ashktorab T, Seyed-Fatemi N, Zayeri F. Translation, Cultural Adaptation, And Reliability Of Nursing Students' Belongingness Scale--Clinical Placement Experience. Future Of Medical Education Journal. 2014;4(3):22-5.
22. Lewis J. Self-Efficacy And Retention Among Ethnically Diverse Nursing Students. Greeley, Colorado: University Of Northern Colorado; 2011.
23. Jordan KL. Intervention To Improve Engineering Self-Efficacy And Sense Of Belonging Of First-Year Engineering Students: The Ohio State University; 2014.
24. Kim M, Park S-Y. Factors Affecting The Self-Directed Learning Of Students At Clinical Practice Course For Advanced Practice Nurse. Asian Nursing Research. 2011;5.٥٩-٤٨:(١)
25. Levettâ€Jones T, Lathlean J. The Ascent To Competence Conceptual Framework: An Outcome Of A Study Of Belongingness. Wiley Online Library; 2009. P. 2870-9.
26. Kennedy GJ, Tuckman W, Editors. The Mediating Role Of Procrastination And Perceived School Belongingness On Academic. Performance In First Term Freshmen The Ohio State University, Paper Given At AERA Annual Meeting, Denver, CO; 2010.
27. Levett-Jones T, Lathlean J. Belongingness: A Prerequisite For Nursing Students' Clinical Learning. Nurse Education In Practice. 2008;8(2):103-11.
28. Kim M. Experience Of Belongingness At Apprentice Course For Advanced Practice Nurse: Learning-Connected Process. Journal Of Korean Academy Of Adult Nursing. 2010;22(4):395-407.
29. Metsälä E, Heiskanen E, Kortelainen M. Formulating Belongingness Scale For Higher Education Students–A Pilot Study. AMK-Lehti//Journal Of Finnish Universities Of Applied Sciences. 2012.(٢)
30. Mckenna L, Gilmour C, Biro MA, Mcintyre M, Bailey C, Jones J, Et Al. Undergraduate Midwifery Students' Sense Of Belongingness In Clinical Practice. Nurse Education Today. 2013;33(8):880-3.
31. Dabirifard M, Hasanvand S, Salmani N. Evaluation Level Of Clinical Belongingness In Bachelor Nursing Students. Education Strategies In Medical Sciences. 2016;9(1):90-6.
32. Levett-Jones T, Lathlean J, Maguire J, Mcmillan M. Belongingness: A Critique Of The Concept And Implications For Nursing Education. Nurse Education Today. 2007;27(3):210-8.
33. Kim M, Jung D. Reliability And Validity Of The Korean Version Of Belongingness Scale-Clinical Placement Experience. Asian Nursing Research. 2012;6(4):137-42.
34. Salimi HR, Pourebrahimi M, Javad M. Clinical Self-Efficacy, Dimensions And Related Factors Among Nursing Students. 2017.
35. Cox J, Simpson MD. Exploring The Link Between Self-Efficacy, Workplace Learning And Clinical Practice. Asia-Pacific Journal Of Cooperative Education. 2016;17(3):215-25.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-01-30]